

ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ V SOUHRNNÉ ZPRÁVĚ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV ZA ROK 2007

Marek Hanák

Veřejný ochránce práv JUDr. Otakar Motejl v souladu se zákonem č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, vydal koncem měsíce března 2008 Souhrnnou zprávu o své činnosti za rok 2007, v níž je věnována samostatná kapitola rovněž oblasti územního plánování.

V úvodu části souhrnné zprávy zabývající se problematikou stavebního řádu a územního plánování se uvádí, že rok 2007 byl na úseku stavebního řádu dominantně ovlivněn novou právní úpravou účinnou od 1. ledna 2007. Po vyhodnocení zkušeností s novou úpravou veřejný ochránce práv konstatoval, že se oproti deklarovaným cílům **nepodařilo dosáhnout zjednodušení stavebně právních procesů** (spíše lze konstatovat, že nastal pravý opak a nová právní úprava v mnoha směrech přinesla spíše komplikace jak pro stavební úřady, tak pro investory).

K územnímu plánování veřejný ochránce práv v souhrnné zprávě uvedl, že pro tuto oblast znamenal rok 2007 zásadní změnu v souvislosti s přijetím nového stavebního zákona¹⁾, který nově přinesl pro vlastníky nemovitostí dotčených projednávaným územním plánem možnost soudního přezkumu územního plánu²⁾ (nutno připomenout, že ochránce od samého počátku svého působení na absenci soudní ochrany v oblasti územního plánování upozorňoval).

1) Redakční poznámka: Podle ustanovení § 43 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, se územní plán vydává formou opatření obecné povahy podle správního řádu, přičemž na základě ustanovení § 171 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 413/2005 Sb., soulad opatření obecné povahy s právními předpisy lze posoudit v přezkumném řízení. Rovněž ve shodě s ustanoveními § 4 odst. 2 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí pro rozpor se zákonem, rozhodují správní soudy.

2) **Řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí**
§ 101a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního

(1) Návrh na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí je oprávněn podat ten, kdo tvrdí, že byl na svých právech opatřením obecné povahy, vydaným správním orgánem, zkrácen. Pokud je podle zákona současně oprávněn ve věci, ve které bylo opatřením obecné povahy užito, podat ve správním soudnictví žalobu nebo jiný návrh, může navrhnout zrušení opatření obecné povahy jen společně s takovým návrhem.

(2) Návrh na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí, vydaného obcí nebo krajem, může podat též Ministerstvo vnitra.

(3) Návrh na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí, vydaného krajem, může podat též obec.

(4) Odpůrcem je ten, kdo vydal opatření obecné povahy, jehož zrušení nebo zrušení jeho částí je navrhováno.

§ 101b

Účast dalších osob na řízení (§ 34) je vyloučena.

§ 101c

K řízení o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí je příslušný Nejvyšší správní soud.

Nedobrou praxi a špatnou správu stále ochránce zaznamenává při **projednávání velkých infrastrukturních staveb**. Zejména tuto zkušenost dokumentuje satelitní zástavba v okolí krajských měst nebo kapacitně rozsáhlé projekty obchodních či logistických center. Ochránce se i přes opakovaně vyslovovanou kritiku nadále setkává s tím, že orgány státu v těchto případech odmítají vést seriózní dialog s veřejností, omezují právo veřejnosti na informace o zásadních projektech a tolerují mnohdy arogantní přístup investorů. Ochránce již dříve v několika svých šetřeních kriticky hodnotil postupy správních úřadů v rámci přípravných fází projednávání záměrů velkých infrastrukturních staveb. Poukázal přitom na chybějící koncepční posouzení záměru, nerespektování logické posloupnosti přípravných kroků a na **nedůsledné srovnání více relevantních variant**. Aní v tomto směru bohužel u správních úřadů nezažnamenal ochránce výrazný posun.

Ochránce je i nadále konfrontován s poněkud **nekonceptním přístupem resortu dopravy** k investicím do silniční infrastruktury. Typicky se jedná o pochybení, které spočívá v absenci investiční strategie (nejsou nejdříve řešena problematická místa silniční sítě, zejména úseky s nejvyššími zátěžemi), nekoordinovaném řešení dopravních staveb (dopravní zátěž je přenášena na jiné místo) nebo v upřednostňování finančně náročných řešení (důsledkem je protahování a další prodražování staveb). Ministerstvo dopravy, potažmo jím zřízené organizace, nedokáží svými investici-

emi do infrastruktury pružně reagovat na aktuální problémy v konkrétních regionech a snaží se prosazovat projekty pouze v předem naplánované variantě.

Problémem podle veřejného ochránce práv zůstává i **neprovázanost povolovacích procedur**. Jak naznačilo šetření ve věci plánované kapacitní komunikace spojující Brno s Vídní (tzv. rychlostní komunikace R52), správní úřady nemají jednoznačné názory na to, jakým způsobem promítnout tranzitní koridory do územních plánů tzv. vyšších územních celků, na jaké platformě provést strategický výběr koridorů, jak zajistit, aby jednotlivé územní plány vyšších územních celků byly v zásadních otázkách v souladu, a co dělat, když se následně prokáže, že zakreslený koridor je v konkrétním úseku nevhodný³⁾.

(Další informace o činnosti veřejného ochránce práv jsou přístupné na www.ochrance.cz, včetně všech dosud publikovaných Souhrnných a čtvrtletních zpráv předkládaných Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, případně na telefonické informační lince 542 542 888).

*Ze Souhrnné zprávy veřejného ochránce práv za rok 2007
vybral
JUDr. Marek Hanák
Kancelář veřejného ochránce práv*

ENGLISH ABSTRACT

Spatial Planning in the Ombudsman's 2007 Report, by Marek Hanák

Following his legislative duty, the Public Defender of Rights, Mr Otakar Motejl, published his 2007 Report at the end of March 2008. As in previous years, the Report deals with some issues of spatial planning.

3) Podnět sp. zn.: 2453/2006/VOP/JC

Je povinností orgánů veřejné správy hledat při přípravě velkých dopravních staveb optimální podoby rozvoje území, včetně environmentálně nejšetrnějšího řešení. Za situace, kdy orgány veřejné správy neprověří varianty vedení dopravní stavby, které přicházejí v úvahu, je tím popřen smysl a účel územně plánovacích procesů, resp. souvisejících procesů hodnocení EIA. Takový postup není v souladu s právem ani principy dobré správy.

Na ochránce se obrátilo občanské sdružení Ekologický právní servis a několik dalších občanských sdružení, s žádostí o prošetření postupů správních úřadů v rámci přípravných fází projednávání záměru výstavby kapacitního silničního spojení Brna a Vídně.

V rámci šetření ochránce kritizoval, že nedošlo k posouzení více variant dopravního koridoru, jak předpokládá právní úprava. Dále ochránce poukázal na rozpor záměru s ochranou území soustavy NATURA, podle níž je předkladatel záměru ze zákona povinen zpracovat varianty řešení tak, aby došlo k vyloučení negativních vlivů na území NATURY, a pokud to již není možné, musí být zvolena taková varianta, která má nejmenší negativní vliv na životní prostředí. V kontextu dané věci ochránce především upozornil na to, že před posouzením jediného koridoru Pohořelice–Mikulov/Drasenhofen (R52) v rámci procedury EIA nebylo provedeno strategické posouzení více možností řešení kapacitní infrastruktury mezi Brnem a Vídní.

Výsledkem šetření ochránce byl příslib ministra dopravy, že obě varianty trasy silnice R52 Brno–Vídeň (tj. i varianta počítající s využitím dálnice D2 a obchvatem Břeclavi) budou znovu řádně prověřeny.